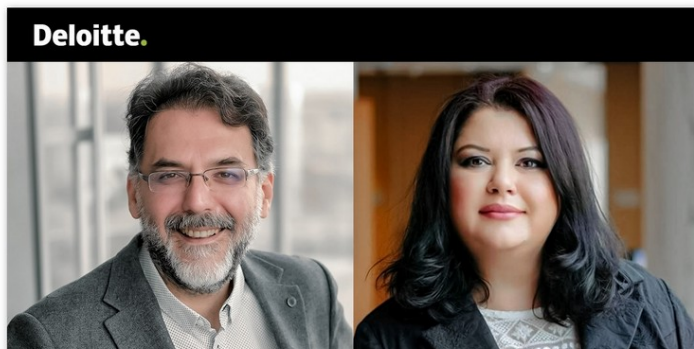

Pâna la 2 trilioane de dolari sunt spalați anual la nivel global. Stadiul acțiunilor de prevenire, detectare și limitare a criminalității financiare la nivel internațional. Care sunt riscurile emergente?

Crizele recente au produs schimbări profunde în toate aspectele mediului de afaceri, iar nevoia de viteză și flexibilitate a operațiunilor a adăugat noi categorii de riscuri în zona criminalității financiare. Deși în ultimii ani s-au făcut pași importanți în reformarea standardelor și practicilor de prevenire și combatere a spălării banilor, organismele internaționale de profil estimează ca între 800 de miliarde și 2 trilioane de dolari sunt spalați anual la nivel global, iar impactul criminalității financiare este resimțit în toate segmentele societății.

Reforma europeana și globala

Noul Regulament UE privind combaterea spălării banilor, care urmează să fie adoptat în perioada următoare, stabilește un **cadru de reglementare unificat** pentru prevenirea și combaterea spălării banilor (*anti-money laundering* - AML) și a finanțării terorismului (*combating financing of terrorism* - CFT), fiind direct aplicabil entităților care intra în sfera obligațiilor AML. Modificarile notabile pe care acesta le aduce privesc: extinderea listei entităților obligate (comercianți de bunuri de lux, cluburi și agenți profesioniști de fotbal, entități care realizează finanțări participative - *crowdfunding*); cerințe sporite privind beneficiarii reali și controlul proprietății; măsuri sporite de *due diligence* în cazul persoanelor cu averi importante; identificarea și verificarea tranzacțiilor ocazionale între 3.000 și 10.000 de euro; accesul transfrontalier la informațiile privind conturile bancare; identificarea de la distanță a clienților; interzicerea la nivelul UE a plăților în numerar de peste 10.000 de euro; politici revizuite privind state terțe cu grad ridicat de risc. De asemenea, **cea de-a șasea Directivă privind combaterea spălării banilor**, inclusă în același pachet de reglementare european, va include prevederi referitoare la: mecanisme de schimb de informații în cadrul UE și selectarea entităților care vor intra în sfera de supraveghere a noii autorități centrale de combatere a spălării banilor (*Anti-money Laundering Authority* - AMLA); măsuri aplicabile sectoarelor expuse la riscul de spălare a banilor și finanțare a terorismului la nivel național; identificarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivelul UE și al statelor membre; accesul la registrele beneficiarilor efectivi (*ultimate beneficial owners* - UBO), la conturile bancare și bunurile imobile; responsabilități pentru unitățile de informații financiare și autoritățile de supraveghere; cooperarea între autoritățile competente și alte autorități reglementate de actele UE.

Grupul de Acțiune Financiară Internațională (Financial Action Task Force - FATF) lucrează cu prioritate la crearea unui cadru coerent de combatere a criminalității financiare la nivel mondial, fapt pentru care a revizuit

standardele internaționale AML/ CFT în noiembrie 2023 și metodologia de evaluare aferentă în iunie 2023. Pe baza rezultatelor celei de-a cincea runde de evaluare, la care **România a participat ca țara evaluată de Consiliul European - Comitetul Moneyval** (organism regional similar FATF), este de așteptat să apară progrese la nivelul autorităților naționale și al sectorului privat reglementat în ceea ce privește adoptarea unei strategii naționale AML/ CFT, care să asigure o abordare și o metodologie coerente în ceea ce privește combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului în toate domeniile, consolidarea politicii de combatere a finanțării terorismului și a mecanismului de punere în aplicare, creșterea gradului de conștientizare în ceea ce privește detectarea și raportarea tranzacțiilor suspecte, în special în sectoarele non-financiare, precum și aplicarea de către autoritățile de supraveghere a unor sancțiuni eficiente. Pe de altă parte, adoptarea noului **Pachet UE privind combaterea spălării banilor**, care va necesita transpunere legislativă, precum și **masurile preconizate din partea României pe baza Raportului de Evaluare Mutuală**, vor genera de asemenea o serie de acțiuni în perioada următoare.

Recent, **FATF, INTERPOL și Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC)** au solicitat, de asemenea, măsuri din partea țărilor membre pentru **identificarea profiturilor ilicite generate de crima organizată transnațională**, care facilitează conflictele și finanțează terorismul, făcând apel la consolidarea parteneriatelor public-private (PPP) și a grupurilor operative comune.

Riscuri emergente

Cea mai recentă ediție a raportului [Global financial crime prevention, detection and mitigation](#), realizat de Deloitte în colaborare cu Institute of International Finance (IIF), trece în revistă și o serie de **riscuri emergente** care țin de **amenințările cibernetice, fraudele în spațiul virtual sau utilizarea în scopuri ilicite a inteligenței artificiale**. O atenție deosebită este acordată, de asemenea, reglementării și supravegherii **activelor virtuale și a furnizorilor de servicii de active virtuale**, în calitate de entități care au obligații conform legislației în domeniul AML. În acest context, cea de-a șasea Directivă privind combaterea spălării banilor va include măsuri de abordare a riscurilor prezentate de monedele virtuale și impune ca furnizorii de servicii de schimb între monedele virtuale și monedele fiduciare, precum și furnizorii de portofele digitale, să fie înregistrați și să facă obiectul supravegherii AML/ CFT. De altfel, **Crypto Travel Rule** este inclusă în cea de-a șasea Directivă UE și are ca scop creșterea transparenței și prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului în sfera monedelor virtuale (*crypto*).

Asigurarea protecției sistemului global de plăți reprezintă, de asemenea, o preocupare-cheie, care trebuie să țină pasul cu inovațiile tehnologice și cu reglementările. În acest sens, **recomandarea FATF nr. 16**, privind transferurile electronice, reflectă **modificările aduse prin adoptarea ISO20022** pentru a permite o interpretare și o punere în aplicare mai consecventă a standardului și o utilizare mai eficientă în lupta împotriva criminalității financiare.

Un răspuns unitar, coordonat, necesită și **riscurile de spălare a banilor care decurg din încălcarea sancțiunilor internaționale și a controlului exporturilor**. FATF a elaborat standarde pentru jurisdicții pentru a identifica și evalua riscurile de potențială nepunere în aplicare sau eludare a sancțiunilor financiare specifice legate de proliferarea finanțării armelor de distrugere în masă și pentru a limita aceste riscuri. **Directiva UE 2024/1226**, recent adoptată, urmărește, de asemenea, să armonizeze abordarea statelor membre în ceea ce privește **investigarea, urmarirea penală și sancționarea încălcarilor sancțiunilor internaționale**, ca infracțiuni grave.

În concluzie, **abordarea bazată pe risc** este un principiu de bază pentru asigurarea unui cadru eficace de luptă

împotriva criminalității financiare, iar înțelegerea combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului la nivel național, sectorial și la nivelul organizației, precum și prin raportare la cadrul global, este esențială. Astfel, **pastrarea unor date clare și complete privind clienții, activitățile și tranzacțiile acestora, precum și produsele sau serviciile, canalele de distribuție și zonele geografice implicate**, va facilita semnificativ **schimbul de informații între entitățile obligate**, autoritățile de supraveghere și cele de aplicare a legii în cadrul parteneriatelor public-private (PPP), platformelor sau comunităților sectoriale.

Simpla conformare „tehnică” sau conformarea pentru atingerea cerințelor de reglementare la minimum nu sunt suficiente. Alături de celelalte state membre, România este evaluată asupra eficacității sistemului. În mod similar, organizația este mai bine protejată atunci când **programul de conformitate** există nu numai la nivel procedural, ci și la nivel de **proces și controale interne**.

Aspectele prezentate în acest articol vor fi analizate pe larg în cadrul Simpozionului privind Criminalitatea Financiară în Europa Centrală, organizat de Deloitte România în data de 21 mai 2024, care reunește atât reprezentanți din cadrul autorităților competente, precum și specialiști din sectorul privat din România și străinătate.